

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Voortgang operatie Schatgravers	6
3. Financiële resultaten operatie Schatgravers.....	8
I. Overzicht voorstellen op het gebied van financiën.....	9
II. Overzicht voorstellen op het gebied van personeel en organisatie	11
IIIa. Overzicht van niet-politiek gevoelige voorstellen met structureel financieel effect.....	13
IIIb. Overzicht niet-politiek gevoelige voorstellen met incidenteel financieel effect.....	14
4. De uitgangspunten voor de programmabegroting 2011-2014.....	16
Bijlage I Niet-politiek gevoelige voorstellen met structureel financieel effect < € 10.000	22
Bijlage II Geactualiseerd overzicht algemene reserve en de weerstandscapaciteit.....	26

1. Inleiding en leeswijzer

De kadernota die voor u ligt, kent een andere opzet dan gebruikelijk. De nota bevat met name de resultaten van de operatie Schatgravers tot nu toe. Normaal gesproken wordt in de kadernota ook een besluit genomen over voorstellen voor extra budget of budgetten voor nieuw beleid in de komende jaren. Deze voorstellen worden dit jaar direct in de programmabegroting 2011 meegenomen, samen met verdere resultaten van de operatie Schatgravers.

In de programmabegroting wordt ook de uitwerking van het collegeprogramma in een vijftal programma's opgenomen. De uitwerking van deze programma's Samenleven, Werken & Leren, Wonen, Verkeer & Vervoer en Landschap & Recreëren vindt in de periode tot aan de programmabegroting 2011 plaats.

Daarmee is deze kadernota minder kaderstellend dan anders. In de afgelopen jaren lag er met het vaststellen van de kadernota een helder en richtinggevend kader voor het opstellen van de begroting. Die functie heeft het nu duidelijk minder. Maar dit is een bijzonder jaar met de start van de nieuwe raadsperiode en met het uitvoeren van de operatie Schatgravers. Om de nieuwe begroting 2011-2014 te kunnen afstemmen op deze twee gebeurtenissen, hebben we gekozen voor een afwijkende begrotingsvoorbereiding met daarin een andere rol van de kadernota.

De opzet van deze kadernota is als volgt;

In hoofdstuk 2 vindt u een korte weergave van de operatie Schatgravers tot op heden.

Hoofdstuk 3 behandelt de eerste financiële resultaten van de operatie Schatgravers.

Hoofdstuk 4 gaat in op de uitgangspunten voor de programmabegroting 2011 en de meerjarenraming.

Ten slotte volgt nog een tweetal bijlagen.

Wij zijn bijzonder tevreden met de eerste resultaten van de operatie Schatgravers die in deze kadernota naar voren komen. Met deze nota wordt wat ons betreft een goed vervolg gegeven aan het financieel gezond houden van onze gemeente.

Namens het college van B&W,

De burgemeester van Overbetuwe,

Elisabeth Tuijnman

2. Voortgang operatie Schatgravers

Eind vorig jaar is de heroverwegingsoperatie Schatgravers van start gegaan. Inmiddels is de operatie zodanig gevorderd dat de eerste resultaten in deze kadernota ter besluitvorming aan de gemeenteraad kunnen worden voorgelegd. Een goed moment om stil te staan bij de voortgang, de vorderingen en de rest van het proces.

Om te kunnen beoordelen in hoeverre de operatie tot nu toe succesvol is verlopen, is het goed de huidige stand van zaken van de operatie af te zetten tegen de twee uitgangspunten die in het plan van aanpak centraal zijn gesteld. Dit zijn de volgende uitgangspunten:

Ten eerste staat in het proces de inhoud centraal. Het tweede uitgangspunt is dat de resultaten duurzaam moeten zijn. Dat wil zeggen dat de heroverwegingsmogelijkheden daadwerkelijk realiseerbaar moeten zijn. Aan het eind van dit hoofdstuk wordt verder op deze twee uitgangspunten ingegaan.

Het verloop van de operatie ging als volgt. Begin 2010 is gestart met een inventarisatieronde van heroverwegingsmogelijkheden door de afdelingen. Deze hebben aan de hand van een check op al hun taken en budgetten gekeken waar mogelijkheden tot heroverweging van werkzaamheden aanwezig waren. Dit heeft geleid tot een veelheid aan voorstellen, die in februari aan de regiegroep (directie aangevuld met viertal ambtenaren) voorgelegd zijn.

Inmiddels was gewerkt aan de vorming van drie inhoudelijke werkgroepen. Deze werkgroepen hebben op verzoek van de regiegroep alle aangeleverde voorstellen vervolgens beoordeeld. De werkgroepen hebben vanuit een onafhankelijke positie de haalbaarheid, het realiteitsgehalte en de diepgang van de voorstellen bekeken. Ook hebben deze werkgroepen aanvullende voorstellen gedaan.

Parallel daaraan zijn twee andere werkgroepen aan het werk geweest. De werkgroep Financiën had als taak met voorstellen te komen rond financieel technische mogelijkheden die kostenbesparend dan wel inkomensverhogend werken. De werkgroep P&O had als taak de aangedragen voorstellen van de afdelingen te toetsen op personele gevolgen en om aanvullende voorstellen te doen op het terrein van personeel en organisatie. Medio maart lag er een veelheid aan getoetste voorstellen uit de werkgroepen, aangevuld met nieuwe voorstellen.

Met dit geheel is de regiegroep aan de slag gegaan. Uit een analyse bleek de mogelijkheid te bestaan om met de (niet-politiek gevoelige) voorstellen vanuit de werkgroepen Financiën en P&O, aangevuld met een aantal andere niet-politiek gevoelige onderwerpen, de tekorten van de eerste twee jaren (2011 en 2012) weg te werken.

Een bijkomend voordeel van deze mogelijkheid was dat daarmee meer tijd beschikbaar zou zijn voor de uitwerking en onderlinge weging van de overige inhoudelijke voorstellen.

In een strategiebijeenkomst met het management en de regiegroep op 1 april is deze mogelijkheid besproken, waarbij het management zijn voorkeur voor het hanteren van deze lijn heeft uitgesproken.

Daarmee wordt afgeweken van één van de randvoorwaarden uit het plan van aanpak, namelijk dat de inhoud en opzet van de kadernota 2011 de gemeenteraad in staat stelt om zodanige keuzes te maken dat er sprake is van een sluitende jaarschijf 2011 én een sluitend meerjarenperspectief 2012 t/m 2014. Een sluitend meerjarenperspectief voor de laatste twee jaren (2013 en 2014) is dus niet het geval.

Om de volgende reden heeft de regiegroep aanleiding gezien het college voor te stellen af te wijken van deze randvoorwaarde. Zoals hiervoor al aangegeven, bestond de mogelijkheid meer tijd en ruimte te nemen voor de inhoudelijke uitwerking en weging van een groot aantal voorstellen. Door deze ruimte te nemen, zou het ook mogelijk worden de operatie voor wat betreft de inhoudelijke weging, gelijk op te laten gaan en samen te laten lopen met de uitwerking van de beleidsprogramma's uit het nieuwe collegeprogramma.

Dit brengt grote voordelen met zich mee. De inhoudelijke prioritering van de voorstellen kan nu gebaseerd worden op de uitwerking van zowel de Toekomstvisie⁺ als op de uitwerking van het nieuwe collegeprogramma.

Het college heeft de bijstelling van de aanvankelijke aanpak in de commissie GFZ van april besproken. Tijdens de raadsconferentie op 23 april is de hele raad geïnformeerd over de stand van zaken en de eerste resultaten. In september zal in een tweede raadsconferentie verder gesproken worden met de raad over de inhoudelijke richting van de operatie en de prioritering van de aangedragen voorstellen.

Van de voorstellen die nu nog niet in de besluitvorming in deze kadernota zijn betrokken, is een deel gereed voor bespreking en zal in ieder geval onderwerp van gesprek zijn in september. Een ander deel wordt op dit moment nog nader uitgewerkt. Dit zijn voorstellen die op voorhand potentie lijken te hebben, maar nog niet voldoende zijn uitgekristalliseerd om ter besluitvorming te kunnen worden voorgelegd. Dit zal deels bij de begroting 2011 wel het geval zijn, een ander deel wordt bij de kadernota 2012 aan de orde gesteld.

Samenvattend is de conclusie dat er sprake is van een bijstelling van de operatie, omdat niet alle voorstellen betrokken zijn bij het opstellen van de kadernota 2011 en er nog geen sluitende meerjarenraming is. Deze kadernota bevat voorstellen uit de werkgroepen Financiën, P&O en de niet-politiek gevoelige voorstellen uit de inhoudelijke werkgroepen. Hiermee kunnen de financiële tekorten uit de eerste twee jaren worden afgedekt. De overige inhoudelijke voorstellen worden bij de programmabegroting 2011 en kadernota 2012 uitgewerkt, aan de hand waarvan de resterende tekorten van 2013 en verder opgelost moeten worden.

Het voordeel van deze bijstelling is dat het uitgangspunt dat in het proces de inhoud centraal staat, beter tot zijn recht kan komen vanwege het samenlopen met de uitwerking van het collegeprogramma in beleidsprogramma's.

Met de resultaten die in deze kadernota worden gepresenteerd, is een ruim deel van de financiële problematiek op te lossen. Deze oplossing is ook zodanig concreet dat die in een begrotingswijziging is te vertalen. Daarmee is ook aan het uitgangspunt dat de resultaten duurzaam moeten zijn, in dit stadium van de operatie ruim voldoende invulling gegeven.

De conclusie is dan ook dat, ondanks de bijstelling, het verloop van het proces overeenkomstig de gekozen uitgangspunten verloopt en daarmee tot op dit moment succesvol genoemd mag worden.

3. Financiële resultaten operatie Schatgravers

Algemeen

In dit hoofdstuk worden de eerste resultaten van de operatie Schatgravers toegelicht. Eerst wordt het nieuwe financiële meerjarenperspectief geschetst, dat met deze resultaten ontstaan is. Vervolgens worden de voorstellen die aan dit perspectief ten grondslag liggen, toegelicht. Tenslotte wordt een toelichting gegeven op de incidentele financiële voordelen van de operatie.

Meerjarenperspectief 2011-2014

Hieronder wordt in drie stappen aangegeven hoe het financiële meerjarenperspectief zich heeft ontwikkeld vanaf de programmabegroting 2010.

	2011	2012	2013	2014
a. Meerjarenperspectief in de programmabegroting 2010	- 951	- 1.833	- 3.240	n.v.t.
b. meerjarenperspectief bij de start van de operatie Schatgravers	-1.220	- 3.040	- 5.390	- 7.550
c. nieuw meerjarenperspectief op basis van de eerste resultaten van de operatie Schatgravers ¹	2.017	788	- 658	- 1.904

(bedragen x € 1.000 en cumulatief, dus telkens inclusief saldo voorgaande jaren, + = overschot)

Uit het bovenstaande overzicht blijkt onder andere dat het cumulatieve tekort van € 7,6 miljoen bij de start van de operatie Schatgravers (jaarschijf 2014 achter onderdeel b) is teruggebracht met € 5,6 miljoen tot € 1,9 miljoen (jaarschijf 2014 achter onderdeel c).

Tevens worden in de programmabegrotingen 2010 (deze jaarschijf staat niet in het overzicht), 2011 en 2012 overschotten verwacht van respectievelijk € 1,2 miljoen, € 2 miljoen en € 0,8 miljoen.

Het overzicht is zodanig opgezet dat een structureel saldo van het voorgaande jaar telkens is verwerkt in het saldo van het jaar erop. Dit betekent dus dat bijvoorbeeld het structurele begrotingsoverschot van € 2 miljoen in het begrotingsjaar zelf (2011) niet mag worden besteed aan nieuwe structurele uitgaven, omdat anders dit bedrag niet meer positief doorwerkt naar de volgende jaarschijf. In het jaar zelf kan het overschot als eenmalig voordeel worden beschouwd. Op de bestemming hiervan wordt later ingegaan.

De eerste resultaten van de heroverwegingsoperatie Schatgravers

Structurele voordelen

In bovenstaand overzicht zijn onder c de voorstellen van de 1^e fase van de operatie Schatgravers verwerkt op drie verschillende terreinen. Het gaat om de volgende onderdelen, met daarachter vermeld de afgeronde structurele financiële resultaten:

I. Resultaten op het gebied van financiën	€ 3,1 miljoen
II. Resultaten op het gebied van personeel en organisatie	€ 1,9 miljoen
III. Resultaten van niet-politiek gevoelige voorstellen	<u>€ 0,6 miljoen</u>
Totaal	€ 5,6 miljoen

Op de volgende pagina's worden de voorstellen toegelicht die tot deze bedragen leiden.

¹ De cijfers in deze kadernota kunnen op detailniveau afwijken van eerder gepresenteerde cijfers.

I. Overzicht voorstellen op het gebied van financiën

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
I. Voorstellen die geen externe effecten hebben					
<u>1. Structurele verhoging stelpost rente van € 575.000 tot € 825.000</u> In de begroting is sinds enkele jaren een stelpost van € 575.000 opgenomen wegens te verwachte rentevoordelen. Omdat in de afgelopen jaren de rentevoordelen gemiddeld hoger zijn geweest, is een uitvoerig onderzoek uitgevoerd naar de werkelijke rentelasten in de periode 2006 t/m 2010 (deels) t.o.v. de geraamde bedragen en de oorzaken daarvan. Op basis van dat onderzoek is geconcludeerd dat deze stelpost met ingang van 2010 structureel verhoogd kan worden met € 250.000 tot € 825.000.	250.000				
<u>2. Creëren structurele financiële ruimte door afboeken boekwaarden investeringen met maatschappelijk nut</u> Er zijn in het verleden verschillende systemen toegepast bij het instellen van bestemmingsreserves opvang nieuwe kapitaallasten. Hierbij was er geen uniformiteit in systematiek en inmiddels is er bij een viertal oudere bestemmingsreserves ook geen duidelijke link meer met de investeringen, waarvoor deze reserves zijn gevormd. Verder is er in het verleden een grote reserve gevormd van ruim € 10 miljoen van opbrengst van verkoop van aandelen. Met de rente over deze reserve wordt jaarlijks het weggevalle dividend over de verkochte aandelen gecompenseerd. Deze vijf reserves kunnen worden opgeheven waarbij de middelen worden ingezet om alle (bijna 100) restantboekwaarden van investeringen met een maatschappelijk nut (bijv. wegen en groen) extra af te schrijven. Door extra afschrijving ontstaat er structurele financiële ruimte door wegvallende kapitaallasten. Totaal af te boeken boekwaarden van alle investeringen met maatschappelijk nut € 13.658.000 De vrijvallende saldi van de 5 reserves bedragen “ 12.261.000 Er zal dus nog een bedrag aan eenmalige aanvullende voordelen van Schatgraven moeten worden ingezet van € 1.397.000 Het netto structurele voordeel in de periode 2011-2014 hiervan bedraagt per saldo € 491.000		825.000	-320.000	-14.000	0
<u>3. Vaste raming voor afrekeningen van de algemene uitkering over voorgaande dienstjaren</u> Elk jaar zijn er voordelen wegens afrekeningen van de algemene uitkeringen over voorgaande jaren. Hierbij gaat het o.a. om het alsnog uitkeren van enkele uitkeringspunten die zijn ingehouden als verdelreserve en het beschikbaar komen van nadere gegevens van het CBS over aantallen van diverse uitkeringsmaatstaven. Op basis van een uitgevoerd onderzoek over de jaren 2006 t/m 2010 (deels) is gebleken dat er over die periode gemiddeld per jaar ruim € 100.000 is ontvangen wegens positieve afrekeningen over voorgaande jaren. Daarom wordt voorgesteld m.i.v. 2010 alsnog een structurele raming op te nemen van afgerond € 100.000.	100.000				

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
4. Halveren structurele financiële ruimte voor afwijking van de nullijn 2011-2014 In de begroting wordt elk jaar een structurele raming opgenomen van € 275.000 die bestemd is voor opvang van extra uitgaven van jaarlijkse prijsstijgingen en areaaluitbreiding. Vaak is die financiële ruimte niet geheel nodig en het resterende deel wordt dan bestemd voor opvang van personele knelpunten (in de begroting 2010 is bijvoorbeeld een restant van € 142.000 bestemd voor dat doel). Gelet op het bovenstaande en de financieel krapere tijd wordt voorgesteld de bedragen van € 275.000 per jaarschijf te halveren.		137.000	137.000	137.000	137.000
II. Voorstellen met (beperkte) externe effecten					
1. Halveren financiële ruimte PNL 2012 t/m 2014 In het Programma Nieuwe Lasten (PNL) zijn in de jaarschijven 2012 t/m 2014 stelposten opgenomen, waarmee de structurele lasten in elke jaarschijf verhoogd worden tot € 1 miljoen, in afwachting van meer concrete invulling in de toekomst. Wanneer meer terughoudendheid bij ontwikkeling van nieuw beleid in acht wordt genomen, kunnen deze stelposten op een lager niveau gesteld worden. Daarom wordt voorgesteld om in het PNL de maximale structurele financiële ruimte m.i.v. 2012 te verlagen tot € 500.000 per jaarschijf (de stelpost van jaarschijf 2011 is al grotendeels ingevuld). Over de periode 2012 t/m 2014 levert dit een structureel voordeel op van in totaal € 1,5 miljoen.			500.000	500.000	500.000
2. Halveren van de posten onvoorzien 2010-2014 In de begroting 2010/meerjarenraming 2011-2014 zijn voor opvang van onvoorziene structurele uitgaven ramingen opgenomen van € 104.000 in 2010 oplopend tot € 112.000 in 2014 (in elke jaarschijf een nieuwe post). Voorgesteld wordt de structurele financiële ruimte op deze posten t/m 2014 te halveren. Voor onvoorziene nieuwe structurele lasten in de loop van het jaar zal dus in elke jaarschijf minder structurele financiële ruimte beschikbaar zijn. Het voorstel gaat niet verder dan 50%, omdat er in de loop van het jaar altijd onvoorziene structurele uitgaven zullen zijn waarop meestal snel ingespeeld moet worden.	52.000	53.000	54.000	55.000	56.000
Totaal	402.000	1.015.000	371.000	678.000	693.000

Totaal structureel voordeel over de periode 2010 t/m 2014: € 3.159.000

II. Overzicht voorstellen op het gebied van personeel en organisatie

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
I. Voorstellen van financieeltechnische aard					
<u>1. Bijstellen % loonkosten-/premie-ontwikkeling</u> Voorgesteld wordt de loonkosten-/premie-ontwikkeling vast te stellen op 0,25%. De redenen hiervoor zijn de landelijke ontwikkelingen nml. het standpunt van de VNG om de salarissen te bevriezen. Daarnaast wordt in de normeringssystematiek van de algemene uitkering t/m 2011 de koppeling tussen rijksbegroting en algemene uitkering tijdelijk losgelaten en is op 0% gezet. Dit betekent dat er op dit moment wordt uitgegaan van geen compensatie voor loonkostenontwikkelingen. Door middel van deze aanpassing vindt ook betere aansluiting plaats bij de wijze waarop in de algemene uitkering salarisstijgingen worden meegenomen. Bij de algemene uitkering worden nml. de salarisontwikkelingen voor overheidspersoneel/de rijksbegroting gevolgd. Op basis hiervan wordt vastgesteld welke bijdrage in de algemene uitkering wordt toegekend aan de gemeente ter compensatie van loonkostenontwikkelingen. Op basis van een VNG voorstel heeft toekenning plaatsgevonden van een eenmalige uitkering van 1% aan de medewerkers in 2010. Met deze incidentele uitkering is geen rekening gehouden in de huidige begroting	473.730				
	-103.712 <i>incidenteel</i>				
<u>2. Effecten voor de meerjarenbegroting i.v.m. bijstelling (zie punt 1) van loonkosten-/premie-ontwikkeling</u> In de huidige meerjarenbegroting is nog uitgegaan van een hoger percentage loonkosten-/premie-ontwikkeling. Als de voorgestelde bijstelling van de loonkosten-/premie-ontwikkeling plaatsvindt, heeft dit de volgende effecten voor de meerjarenbegroting 2011 t/m 2014		197.000	200.000	203.000	206.000
<u>3. Effecten voor diverse budgetten i.v.m. bijstelling van loonkosten-/premie-ontwikkeling</u> Als de voorgestelde bijstellingen (zie punt 1 en 2) van de loonkosten-/premie-ontwikkeling plaatsvinden, heeft dit effecten voor loongerelateerde budgetten, zoals het opleidingsbudget. In de meerjarenbegroting 2011 t/m 2014 is hiermee al rekening gehouden. De effecten hebben hierdoor m.n. betrekking op 2010 en door de bijstelling (zie punt 4) van de formatie op 2011	28.984	14.659			

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
II. Efficiencyvoorstellen in de bedrijfsvoering					
4. Neerwaarts bijstellen van het loonkostenbudget en budget personele knelpunten (ziektebudget) - Neerwaarts bijstellen van de formatie met 9 FTE (afgerond). Dit betreft met name formatie van de afdeling Openbare Ruimte - Neerwaarts bijstellen van het budget personele knelpunten (o.a. vervanging bij ziekte, zwangerschaps-/bevallingsverlof, etc.). Op dit moment is dit budget nog vastgesteld op een ziekteverzuimnorm van 6,5%. Inmiddels is deze norm vastgesteld op 4,5%. Op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren wordt voorgesteld dit budget neerwaarts bij te stellen - Divers met zeer geringe effecten (WGA en piket Communicatie)	142.467 -1.700	312.248 141.325 13.477			
III. Opmerking: De eventuele P&O-effecten van de inhoudelijke discussie die nog plaatsvindt over de politiek gevoelige onderwerpen die zijn aangedragen in de operatie Schatgraven zijn nog niet verwerkt. De vertaling van deze eventuele P&O-effecten vindt in een later stadium plaats					
Totalen structureel	643.481	678.709	200.000	203.000	206.000
Totalen incidenteel	-103.712				

Totaal structureel voordeel over de periode 2010 t/m 2014: € 1.931.190

Totaal incidenteel nadeel over de periode 2010 t/m 2014: € 103.712

IIIa. Overzicht van niet-politiek gevoelige voorstellen met structureel financieel effect

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
Verzamelpost van kleine bedragen < € 10.000 (zie bijlage I voor specificatie)	45.599	101.032	10.258	10.258	
Service-onderhoud wegen: laten vervallen BOR bijdrage 2010	12.000				
Bijstandsverlening algemeen: schrappen accountantskosten, kan vanuit centraal budget	12.000				
Uitkeringen algemene bijstand: SVB WWB 65+ bestand kan vervallen	10.500				
Kinderopvang Tegemoetkoming Kinderopvang (SZ): budget kan structureel verlaagd worden. Wel is van belang te onderkennen dat er nieuwe wetgeving op komst is rond dit onderwerp die mogelijke financiële gevolgen heeft	17.126				
Bodembeheer: aframen overbodige budgetten van inhuur en overbodige budgetten voor onderzoeken bouwstoffenbesluit	11.542				
Kosten keuring en nemen monsters: budget tot nul aframen want is in voorgaande jaren nooit gebruikt	11.765				
Lopend PNL-project: Reconstructie Grote Molenstraat. Benodigd investeringsbedrag ca. € 1,6 mln lager dan gedacht bij opstellen exploitatieopzet in 2006. Dit levert een structureel voordeel aan lagere kapitaallasten op van ca. € 123.000. Ook incidenteel effect, zie overzicht incidenteel effect	117.843				
Diverse personele vergoedingen: dienstreizen niet meer vergoeden o.b.v. 1e klas en tegemoetkoming verhuiskosten voor niet-verhuisplichtigen beperken <i>(onder voorbehoud instemming OR)</i>		10.000			
Bedrijfsgezondheidsdienst: afschaffing bedrijfsgezondheidsdienst incidentele diensten		11.500			
Service-onderhoud wegen: BOR bijdrage 2011 laten vervallen		12.000			
Straatverlichting (uitvoering) energie/onderhoud: er blijkt minder achterstallig onderhoud te zijn dan waarmee in het beleidsplan is gerekend. Een structurele besparing van € 50.000 is mogelijk		50.000			
Contributie waterbeheer/onderhoud waterwegen: samenvoegen van de aanbesteding van meerdere werkzaamheden levert een besparing op van € 20.000		20.000			
Scholingskosten vrijwilligers: fonds scholingskosten vrijwilligers afschaffen, want is sinds invoering in 2009 niet gebruikt		25.000			
Actualisatie bestemmingsplannen: inhuur extra personeel is niet meer nodig vanaf 2011 waardoor budget met € 30.000 kan worden afgeaamd		30.000			
Kosten bestemmingsplannen: zie verderop in tabel. Dit betreft besparing vanaf 2012			10.000		
Kosten bestemmingsplannen: zie verderop in tabel. Dit betreft besparing vanaf 2013				12.500	
Kosten bestemmingsplannen: zie verderop in tabel. Dit betreft besparing vanaf 2014					15.000
Totaal	238.375	259.532	20.258	22.758	15.000
Cumulatief totaal					555.923

IIIb. Overzicht niet-politiek gevoelige voorstellen met incidenteel financieel effect

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
PNL 2010-2013 nr 10 t/m 13 FTE: mogelijkheid bestaat om 0,5 FTE website (nr. 11) niet toe te kennen	29.203				
PNL 2010-2013 nr. 25 Reconstructies/herinrichtingen wegen: de uitvoering van de Elster Grindweg start 1 jaar later. De investering wordt dus met 1 jaar uitgesteld	5.608				
Reserve BR WMO: de reserve kan eenmalig verlaagd worden	100.000				
Lopend PNL-project: Reconstructie Grote Molenstraat: de in het verleden gevormde bestemmingsreserve Grote Molenstraat kan vrijvallen. Deze heeft per 31-12-2009 een omvang van € 765.686. Er is ook sprake van een structureel voordeel door lagere kapitaallasten, zie overzicht structureel effect	765.686				
BR Planmatig onderhoud wegen (2011): de onttrekking van 2011 ad € 527.304 niet uitvoeren		527.304			
Bescherming archeologisch erfgoed: i.v.m. bijdrage provincie is het mogelijk om het inhuurbudget voor archeologie in 2011 eenmalig te verlagen met € 20.000		20.000			
BR Planmatig onderhoud wegen (2012): de onttrekking van 2012 ad € 527.304 niet uitvoeren			527.304		
Bescherming archeologisch erfgoed: i.v.m. bijdrage provincie is het mogelijk om het inhuurbudget voor archeologie in 2012 eenmalig bij te stellen met € 20.000			20.000		
Subtotaal	900.497	547.304	547.304	0	0
Totaal					1.995.105

Eenmalige financiële voordelen

Zoals onder meer uit het laatste overzicht blijkt, vloeien er uit de voorstellen van de 1^e fase ook forse eenmalige voordelen voort. Het gaat om de volgende bedragen:

1. Uit overzicht IIIb over te nemen voorstellen afgerond € 2 miljoen in 2010 t/m 2012.
2. Verder hebben de voorstellen 2010 t/m 2012 tot gevolg dat er overschotten worden verwacht in 2010, 2011 en 2012 van respectievelijk € 1,2 miljoen, € 2 miljoen en € 0,8 miljoen afgerond (zie tabel op blz. 6). Die structurele overschotten zijn weliswaar in 2013 en 2014 nodig om tekorten te dekken, maar leiden in de jaren 2010 t/m 2012 wel tot eenmalige overschotten.

Deze eenmalige voordelen onder 1 en 2 bedragen in totaal $(2+1,2+2+0,8=)$ € 6 miljoen. Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan een nieuwe bestemmingsreserve Schatgravers. In het vervolg van deze operatie zullen voorstellen gedaan worden om deze gereserveerde eenmalige financiële ruimte om te zetten in structurele ruimte om daarmee een deel van de resterende structurele taakstelling van € 1,9 miljoen op te lossen.

3. In de programmabegroting 2010 was voor de jaren 2011 en 2012 op onttrekkingen aan de algemene reserve gerekend van € 4 miljoen. Dit in verband met een voorstel rond het vervroegd afschrijven van investeringen met een maatschappelijk nut. Door aanvullende vergelijkbare voorstellen in deze kadernota hoeft er nog maar € 1,4 miljoen uit de algemene reserve te worden gehaald, een lagere onttrekking dus van € 2,6 miljoen².

Daarmee komt het totale eenmalige financiële voordeel in 2010-2012 op dit moment als gevolg van de voorstellen in de operatie Schatgravers op $(6 + 2,6=)$ € 8,6 miljoen.

² Onder meer in verband met de teruglopende omvang van de algemene reserve wordt voorgesteld dit voordeel niet over te hevelen van de algemene reserve naar de nieuwe bestemmingsreserve Schatgravers.

4. De uitgangspunten voor de programmabegroting 2011-2014

Algemeen

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten geschetst zoals het college die bij het opstellen van de programmabegroting 2011-2014 zou willen hanteren.

Uitgangspunt 1 Inrichting programma's gebaseerd op collegeprogramma

Het collegeprogramma is vertaald in een vijftal programma's. De begroting 2011 zal naar deze programma's ingericht worden, waarbij de uitgangspunten van programmamanagement zoals die momenteel in ontwikkeling zijn, toegepast zullen worden. Daar zal in ieder geval nog een zesde 'programma' aan toegevoegd worden dat minder beleidsinhoudelijk van aard is. Dit programma zal meer betrekking hebben op intern gerichte doelstellingen, vergelijkbaar met het programma Dienstverlening, Bestuur en Organisatie uit de huidige programmabegroting.

Uitgangspunt 2 Tijdelijk meer financieel risico

In deze moeilijke financiële omstandigheden wordt het uitgangspunt gehanteerd dat het verantwoord is in de programmabegroting en meerjarenraming wat meer financieel risico te nemen. Wanneer op voorhand veel zekerheden worden ingebouwd, zou dat de op te lossen tekorten nog groter maken en daarmee ook de financiële druk op bijvoorbeeld de inwoners en verenigingen. Wanneer de economie en daarmee ook de gemeentelijke financiën weer een positieve wending krijgen, kunnen er weer meer financiële buffers worden opgebouwd en financiële risico's worden verminderd. Dit uitgangspunt is ook in de afgelopen jaren gehanteerd en dit heeft tot nog toe op een goede wijze uitgekapt.

Uitgangspunt 3 Voorzichtig scenario rond korting op de algemene uitkering

De oorspronkelijke berichten vanuit Den Haag waren dat het rijk met ingang van 2012 ongeveer € 35 miljard zal moeten bezuinigen op de rijksbegroting, waarvan € 3 miljard zal worden doorgeschoven naar de gemeenten. Dit komt neer op 20% bezuiniging op het gemeentefonds. Dit was volgens de VNG wel het meest negatieve scenario. Over de werkelijke omvang van de bezuinigingen die aan gemeenten zouden worden opgelegd, het tempo waarin en de wijze waarop viel toen nog weinig te zeggen. Wel waren er al aanwijzingen dat het ministerie van BZK ook in de mei- en septembercirculaire 2010 hierover waarschijnlijk nog geen harde informatie zou geven. Daarom moesten gemeenten hierover zelf inschattingen maken. Gelet op de vele onzekerheden en het tweede uitgangspunt rond het lopen van risico, is er in onze gemeente voor gekozen om niet te negatief in te steken. Omdat de 20%-korting het meest negatieve scenario was, is er voor gekozen om voorlopig uit te gaan van de helft. Er is dus uitgegaan van een korting van 10% die met ingang van 2012 met gelijke delen wordt doorgevoerd in een periode van vier jaar, dus elk jaar 2,5%. Deze insteek is ook "geklankbord" met de VNG en de provincie. Actuele berichten geven aan dat de werkelijke korting op de algemene uitkering qua omvang en tempo de kant opgaan van de door Overbetuwe gekozen uitgangspunten. In de meest actuele meerjarenraming is dit uitgangspunt daarom gehandhaafd.

Deze kadernota is nog gebaseerd op de novembercirculaire 2009. Ten tijde van de samenstelling van de programmabegroting 2011 zal de meicirculaire 2010 inmiddels verschenen zijn. Mede op basis daarvan en actuele berichtgeving zal het uitgangspunt nogmaals tegen het licht worden gehouden.

Uitgangspunt 4 Oud voor nieuw

Met het halveren van de financiële ruimte voor nieuw beleid en het halveren van de post onvoorzien wordt de ruimte beperkt voor nieuwe initiatieven. Daarom wordt voorgesteld het volgende uitgangspunt te hanteren: indien er toch, aanvullend op de beschikbare financiële ruimte, meer geld voor nieuw beleid of voor nieuwe onvoorzien uitgaven nodig mocht zijn, dan zal dit gevonden moeten worden door inlevering van bestaand beleid.

Uitgangspunt 5 Voorzichtige inzet van de algemene reserve voor nieuwe uitgaven

In bijlage II is een actueel meerjarig overzicht van de algemene reserve opgenomen. Daarin is onder andere rekening gehouden met de mutaties naar aanleiding van de operatie Schatgravers uit deze kadernota en de overheveling van € 3,9 miljoen van de algemene reserve naar een nieuwe bestemmingsreserve Nieuwe Huisvesting³.

De bijgestelde meerjarige prognose van de omvang van de algemene reserve ziet er nu als volgt uit:

Stand per begin	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Saldo (x € 1 miljoen)	24	12	15	20	21

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de programmabegroting en -rekening wordt aangegeven wat de verhouding is tussen de omvang van de risico's die de gemeente loopt en de mogelijkheden om die risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). De algemene reserve is het belangrijkste middel om de eenmalige financiële risico's op te vangen.

Uit de berekening uit bijlage II blijkt dat de actuele prognose van de algemene reserve een verlaging in deze verhouding te zien geeft. De verhouding tussen de omvang van risico's en de weerstandscapaciteit verslechtert van 74% naar 67%.

Deze verlaging geeft aanleiding tot extra alertheid en terughoudendheid bij het aangaan van nieuwe financiële risico's en het verder beschikken over de algemene reserve voor nieuwe uitgaven.

In de programmabegroting 2011 zal een geactualiseerde paragraaf Weerstandsvermogen worden opgenomen op basis van de situatie in het 2^e halfjaar. Ook daarin zal aandacht besteed worden aan de ontwikkeling van de algemene reserve.

Uitgangspunt 6 Beperkte tariefsverhogingen meeste belastingen/heffingen

Afvalstoffenheffing

Voor de tarieven van de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekking op basis van de begrote uitgaven en inkomsten. Op basis van de bijgestelde ramingen in de nog op te stellen begroting 2011 en het uitgangspunt 100% kostendekking zal in de begroting 2011 een voorstel tot tariefsaanpassing gedaan worden.

Rioolrecht

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2010 is besloten om het rioolrecht per 01-01-2010 te verlagen met 10% en de tarieven op dat lagere niveau te handhaven tot en met 2013. De tarieven zullen dus voorlopig niet worden verhoogd.

Voor de periode na 2013 zal eerst een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) worden opgesteld. Op basis daarvan zal dan worden beoordeeld of de tarieven met ingang van 2014 aangepast zullen moeten worden.

Alle overige belastingen/heffingen (o.a. OZB, leges, hondenbelasting)

Voor alle overige belastingen/heffingen wordt bij het opstellen van de begroting en de meerjarenraming uitgegaan van maximaal 1,5% tariefsverhoging per jaar.

³ Op basis van het raadsbesluit hierover van 23 februari 2010.

Uitgangspunt 7 Bijstelling aantal te realiseren woningen

Voor de berekening van de algemene uitkering is het jaarlijks te realiseren aantal nieuwbouwwoningen een belangrijk gegeven. Gezien de recente ontwikkelingen op de woningmarkt wordt voorgesteld dit aantal naar beneden bij te stellen naar 275. Tot en met de begroting 2010 was dit aantal 420.

Uitgangspunt 8 Ongewijzigde rentepercentages

In de programmabegroting 2010 zijn voor de geraamde rentes over aan te trekken financieringsmiddelen de volgende percentages gehanteerd:

- a rente te sluiten kortlopende geldleningen 2,0%
- b rente langlopende geldlening 4,5%

Op dit moment is er nog geen aanleiding om deze percentages aan te passen. Bij de samenstelling van de programmabegroting 2011 zal dit volledigheidshalve opnieuw worden beoordeeld en zo nodig alsnog worden bijgesteld.

Tot slot

In de programmarekening 2009 is een toelichting gegeven op de actuele stand van zaken rond de belangrijkste grondcomplexen. Uit praktische overwegingen wordt die toelichting in dit stuk niet herhaald, maar wordt verwezen naar dat onderdeel van de programmarekening.

De financiële consequenties van de eerder vermelde voorstellen uit operatie Schatgravers, die betrekking hebben op jaarschijf 2010, zijn opgenomen in een begrotingswijziging waarmee de financiële mutaties worden verwerkt in de programmabegroting 2010.

De voorstellen die betrekking hebben op jaarschijf 2011 en volgende jaren zullen na instemming door de gemeenteraad, verwerkt worden in de begrotingsstukken 2011 en de bijbehorende meerjarenraming.

Bijlagen

- I Niet-politiek gevoelige voorstellen met structureel financieel effect < € 10.000
- II Geactualiseerd overzicht algemene reserve en de weerstandscapaciteit

Bijlage I Niet-politiek gevoelige voorstellen met structureel financieel effect < € 10.000

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
Voorstellen met als effect minder urenbesteding (nog geen financieel effect bekend): - Burgerjaarverslag: conform besluit 2009 stoppen met burgerjaarverslag - Juridische control/kwaliteitsbewaking: bepaalde taken kunnen door functie met lager schaalniveau worden uitgevoerd, mits er steekproefsgewijs wordt gecontroleerd - Openb. Basis Verzekeringen en belastingen: Financiën boekt OZB direct, geen declaratie meer via het schoolbestuur - Bijz. Basis: Verzekeringen en belastingen: Financiën boekt OZB direct, geen declaratie meer via het schoolbestuur - Bijz. Spec. Basis Verzekeringen en belastingen: Financiën boekt OZB direct, geen declaratie meer via het schoolbestuur - Openb. VO Verzekeringen en belastingen: Financiën boekt OZB direct, geen declaratie meer via het schoolbestuur - Bijz. VO Verzekeringen en belastingen: Financiën boekt OZB direct, geen declaratie meer via het schoolbestuur - Monitoring milieu algemeen (uren): afbouw van de raming - Gemeentegaranties: alleen de garanties registreren waarvoor de gemeente nog wel garant staat (voornamelijk leningen aan verenigingen). Dit betekent een besparing op de loonkosten - Applicatiebeheer (uren): budget kan vervallen, omdat pakket BCS wordt vervangen door Squit XO					
Opbrengst kadaster: afboeken uit begroting (worden al 3 jaar geen inkomsten geboekt), gemeente verwijst naar Kadaster Online. Let op: betreft afboeken opbrengst	-993				
Overhead en administratiekosten: het budget 'overige' verlagen met € 200	200				
Bedrijven algemeen (interne uren): budget voor inhuur kadastrale werkzaamheden aframen	206				
Publieksinformatie: stoppen met verzending verjaardagskaarten	220				
Vlaggenmasten: budget aframen tot nul; laatste jaar geen activiteiten meer geweest vanuit Veilig Verkeer Nederland	500				
Implementatie GIM: budget kan vervallen, want uit GIM voortvloeiende taken zijn opgenomen in uitvoeringsprogramma Klimaatnota	1.908				
Nazorg: bezuinigen op post 'opvang door deskundigen'	2.538				
Diverse kleine subsidies monumenten: verlagen subsidiebudget. Verenigingen en stichtingen krijgen minder mogelijkheden bij de gemeente. Zij werken veelal met vrijwilligers. De financiële gegevens laten zien dat het huidige budget van € 4.252 verlaagd kan worden naar € 1.500	2.752				
Snelheid en alcohol: gelet op uitgavenpatroon voorgaande jaren budget van € 3.300 aframen tot nul	3.300				
Project vlechthebben: onderhoud vereenvoudigen, vlechtmethode niet toepassen	3.356				

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
Beheer luchtkwaliteit: in de praktijk kan worden volstaan met minder uitvoerige onderbouwingen van plannen en projecten. Daarnaast meer meeliften met regionale inspanningen	3.500				
College van burgemeester en wethouders: aframen budget congres etc. (4343000) en aframen budget uitvoeringskosten (4343000)	3.600				
Onderhoud beheerspakket software: minder ondersteuning vanuit onderhoudsabonnement, wordt al jaren minder gevraagd	3.750				
GBA Algemeen: secretarieleges kunnen verhoogd worden. Op dit moment betaalt de klant € 8,10. Wanneer dit bedrag verhoogd wordt naar € 10 dan levert dit $2.500 \times € 1,90 = € 4.750$ op. Kostendekkendheid leges	4.750				
Financiële ruimte taakmutaties alg. uitkering: taakmutatie Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie ad € 2.200 en taakmutatie inburgeraars ad € 4.500 kan vrijvallen	6.700				
PNL 2010-2013 nr. 26 Groenreconstructies: één van de twee kredieten voor groenvoorziening Heteren laten vrijvallen. In Heteren is recentelijk nieuw groen aangelegd. Tevens zal via toekomstige projecten (zoals Heteren-Centrum) groenvoorziening plaatsvinden	9.312				
Brandbeveiligingsadvisering: besparing van € 250 op de post 'overige'		250			
Brandweer algemeen: het budget 'overige' verlagen met € 500		500			
Programmering uitvoering milieubeleid: afoming budget voor actualisatie MUP (efficiënter)		1.300			
Huur software: huidige budget kan i.v.m. jarenlange onderbesteding met € 2.000 verlaagd worden		2.000			
Voorziening in vacatures: niet meer betalen van Verklaring goed gedrag en km-vergoeding van sollicitanten (onder voorbehoud instemming OR)		2.000			
Onderzoek/bijeenkomsten: verlaging budget voor bijeenkomsten raad en publicatiekosten		2.500			
Themabijeenkomsten: budget verlagen en kritischer kijken naar of en hoe participatie van jongeren bij beleidsontwikkeling georganiseerd moet worden (minder externe inhuur)		3.000			
Bouw- en woningtoezicht algemeen: op basis van werkelijke uitgaven voorgaande jaren kan budget met € 3.000 worden verlaagd		3.000			
College van burgemeester en wethouders: aframen budget congres etc. (4343000) en aframen budget uitvoeringskosten (4343000)		3.600			
Burgerlijke stand: geen verstrekking meer van pennen en beren		4.202			
Geluidhinderbestrijding: halvering budget inhuur extern personeel, alleen voor (zeer) complexe geluidsvraagstukken budget beschikbaar hebben		4.500			
Handhaving (bezwaar en beroep): halvering budget voor externe inhuur, omdat laatste jaren is gebleken dat hiervoor eigen capaciteit beschikbaar is		4.500			
Contributies e.d.: opzeggen abonnement Administratief Recht		4.538			
PNL 2010-2013 nr 27 Openbare verlichting naar basisniveau (2011): de geplande mastvervangingen in 2011, 2012 en 2013 kunnen met € 50.000 worden bijgesteld. Per jaarschijf levert dit een besparing van kapitaallasten op van € 4.824. Verlaging is mogelijk op basis van ervaringen uit het verleden		4.824			

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
Cliëntenraad Overbetuwe: samenvoegen 2 cliëntraden		5.000			
Geluidsschermen Heteren: gebleken is dat Rijkswaterstaat de oude schermen weghaalt, nieuwe plaatst en dat Rijkswaterstaat deze zal beheren en onderhouden. Daarom structurele besparing mogelijk		5.000			
Kosten heffing/invordering: goedkopere hondenpenning, voordeel € 5.000		5.000			
PNL 2010-2013 nr 38 Overige investeringen huisv. onderwijs IHP: afschaffen van onderwijskundige vernieuwingen (zijn nagenoeg reeds doorgevoerd)		5.434			
Groenstructuurplan: Overbetuwe heeft geen groenstructuurplan. Vanuit budget worden activiteiten die hoofdgroenstructuur ondersteunen betaald. Budget voor materialen/diensten kan worden geschrapt		6.008			
Planologie en stedenbouw algemeen: zie subproduct kosten bestemmingsplannen		0			
Opbrengsten leges postzegelplannen: zie subproduct kosten bestemmingsplannen		0			
Advertenties bestemmingsplannen: zie subproduct kosten bestemmingsplannen		0			
Planologie en stedenbouw (uren): zie subproduct kosten bestemmingsplannen		0			
Kosten bestemmingsplannen: Diverse voorstellen voor efficiëntere uitvoering taak: - stedenbouwkundige adviesbureaus kunnen benaderd worden voor het uitbrengen van nieuwe raamoffertes - bij bestemmingsplannen zelf de analoge plannen verzorgen (indien plankaat niet groter is dan A3-formaat) - aanwezigheid bij commissie- en raadsvergaderingen beperken tot besprekspunt - gebruikmaken van standaard inspraak- en zienswijzenverslag - gebruikmaken van standaardbrieven - ontheffingen beter archiveren - het aanvragen van advies m.b.t. de volwaardigheid van een agrarisch bedrijf voor rekening van de initiatiefnemer laten komen Uitgangspunt van afdeling is om over 4 jaar een kostenreductie van 10 tot 15% bereikt te hebben over de volgende subproducten: planologie en stedenbouw algemeen en uren, advertenties bestemmingsplannen, leges postzegelplannen en kosten bestemmingsplannen		7.500			
Bouw- en woningtoezicht algemeen: meer ambtelijk mandateren, de kleine welstandcommissie meer laten afdoen i.p.v. doorspelen naar de grote commissie. Dit leidt tot besparing op de presentiegelden. Op basis van gebruikte budgetten 2008 en 2009 kan budget met € 8.000 worden verlaagd		8.000			
Extra personeelslasten: stagevergoedingen ten laste brengen van regulier loonkostenbudget afdelingen		9.065			
WMO vorming, training en advies: budget vorming training en advies schrappen. Er zijn namelijk geen verplichtingen		9.311			
PNL 2010-2013 nr 27 Openbare verlichting naar basisniveau (2012): de geplande mastvervangingen in 2011, 2012 en 2013 kunnen met € 50.000 worden bijgesteld. Per jaarschijf levert dit een besparing van kapitaallasten op van € 4.824. Verlaging is mogelijk op basis van ervaringen uit het verleden			4.824		

Voorstellen en toelichtingen	2010	2011	2012	2013	2014
PNL 2010-2013 nr 38 Overige investeringen huisv. onderwijs IHP: afschaffen van onderwijskundige vernieuwingen (zijn nagenoeg reeds doorgevoerd)			5.434		
PNL 2010-2013 nr 27 Openbare verlichting naar basisniveau (2013): de geplande mastvervangingen in 2011, 2012 en 2013 kunnen met € 50.000 worden bijgesteld. Per jaarschijf levert dit een besparing van kapitaallasten op van € 4.824. Verlaging is mogelijk op basis van ervaringen uit het verleden				4.824	
PNL 2010-2013 nr 38 Overige investeringen huisv. onderwijs IHP: afschaffen van onderwijskundige vernieuwingen (zijn nagenoeg reeds doorgevoerd)				5.434	
Totaal	45.599	101.032	10.258	10.258	0
Cumulatief saldo					167.147

Bijlage II Geactualiseerd overzicht algemene reserve en de weerstandscapaciteit

Ontwikkeling algemene reserve in periode 2010 - 2014

Saldo 01-01-2010	€ 24.050.207	
Rentebijdragen AR 2010	€ 926.951	#1
Rentebijdragen BR 2010	€ 629.165	
Bestemming saldo jaarrekening 2009	€ 876.429-	
Onttrekkingen 2010 (begroting 2010)	€ 59.400-	
Onttrekkingen 2010 (bestaand PNL)	€ 1.331.246-	
Onttrekkingen 2010 (aanvullend PNL)	€ 342.388-	
Onttrekkingen 2010 (adm. en begrotingswijz. 2010)	€ 2.573.257-	#2
Stelpost onttrekkingen 2010	pm	#3
Onttrekkingen restanten van voorgaande jaren	€ 3.012.129-	#4
Onttrekking nieuwe Huis der Gemeente	€ 3.900.000-	
Onttrekking aanvulling Schatgraven	€ 1.400.000-	
Onttrekking hogere bijdrage aan Park Lingezegen	€ 175.000-	
Storting A50 2010	€ 266.711	
Storting 2010	pm	#5
Saldo 01-01-2011	€ 12.203.185	
Rentebijdragen AR 2011	€ 488.127	
Rentebijdragen BR 2011	€ 501.025	
Onttrekkingen 2011 (bestaand PNL)	€ 390.000-	
Onttrekkingen 2011 (aanvullend PNL)	€ 19.388-	
Storting A50 2011	€ 122.280	#6
Storting 2011	€ 1.707.031	#7
Saldo 01-01-2012	€ 14.612.260	
Rentebijdragen AR 2012	€ 584.490	
Rentebijdragen BR 2012	€ 496.947	
Onttrekkingen 2012 (bestaand PNL)	€ 195.000-	
Onttrekkingen 2012 (aanvullend PNL)	€ 16.438-	
Onttrekking 2012 geluidwerende maatregelen A50	€ 550.000-	#8
Storting 2012	€ 5.225.216	#9
Saldo 01-01-2013	€ 20.157.475	
Rentebijdragen AR 2013	€ 806.299	
Rentebijdragen BR 2013	€ 492.651	
Onttrekkingen 2013 (bestaand PNL)	€ 165.000-	
Onttrekkingen 2013 (aanvullend PNL)	pm	
Storting 2013	pm	
Saldo 01-01-2014	€ 21.291.425	

Opmerkingen:

- #1 Inclusief 4% rente over bedrag bestemming saldo jaarrekening 2009.
- #2 Dit zijn de administratieve en begrotingswijzigingen t/m de raad van april 2010.
- #3 Deze stelpost betreft de administratieve en begrotingswijzigingen die worden vastgesteld in de periode mei t/m december 2010.
- #4 Dit zijn onttrekkingen op basis van administratieve en begrotingswijzigingen in voorgaande jaren die nog niet volledig zijn uitgevoerd. Bijvoorbeeld voor de waterhuishouding De Aam (begr.wijz. in 2008) staat nog een restantonttrekking geraamd van ca. € 1,3 mln.
- #5 Omdat het voorlopig rekeningssaldo 2010 nog niet bekend is, is hier een pm-post opgenomen.
- #6 Mogelijk dat een deel van dit bedrag pas in 2012 zal worden ontvangen.
- #7 Dit betreft het positieve saldo van het grondcomplex Elst Zuid gebaseerd op de meest actuele GREX in de Paragraaf Grondbeleid van de jaarrekening 2009.
- #8 Dit betreft een eenmalige financiële bijdrage voor het realiseren van geluidwerende maatregelen langs de A50 (uitwerking van raadsbesluit 07rb000097).
- #9 Dit betreft het positieve saldo van het grondcomplex Poort van Midden-Gelderland Zuid gebaseerd op de meest actuele GREX in de Paragraaf Grondbeleid van de jaarrekening 2009.

Toelichting op de verandering in weerstandscapaciteit

De bijgestelde meerjarige prognose van de omvang van de algemene reserve ziet er nu als volgt uit (zie ook de tabel op de vorige pagina)

Stand per begin	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo (x € 1 miljoen)	24	12	15	20	21

Minimale omvang algemene reserve

Uit het overzicht blijkt dat de algemene reserve in 2011 tijdelijk tot een relatief te laag niveau zal dalen van afgerond € 12 miljoen. In de vorige kadernota is door de raad besloten dat de in stand te houden buffer van de algemene reserve in principe minimaal € 14 miljoen dient te zijn. Daarbij wordt wel aangetekend dat er een kans bestaat dat door vertraging van enkele investeringen het werkelijke saldo in dat jaar toch hoger zal zijn dan deze huidige inschatting van € 12 miljoen. Dat het saldo in 2011 de ondergrens van € 14 miljoen zal benaderen, is wel redelijk zeker.

Omvang risico's

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de programmarekening 2009 zijn de eenmalige risico's geraamd op € 39,6 miljoen. Hier waren de meerkosten van € 3,9 van het Huis der Gemeente nog als financieel risico inbegrepen. Bij de bepaling van de actuele stand van de algemene reserve hierboven is er echter al vanuit gegaan dat dit bedrag zal worden overgeheveld van die reserve naar een nieuwe bestemmingsreserve. Hierdoor kan genoemd bedrag ook in mindering gebracht worden op de omvang van de risico's van € 39,6 miljoen. Tevens zal er geen afkoop meer plaatsvinden van de exploitatielasten van park Lingezen, waarvoor nog gerekend was op een te vormen bestemmingsreserve van € 1,5 miljoen. Op eerdergenoemd bedrag kan dus € 3,9 miljoen en € 1,5 miljoen in mindering worden gebracht, zodat er € 34,2 miljoen aan eenmalige financiële risico's resteert. Dit bedrag heeft grotendeels betrekking op projectrisico's. In een aantal gevallen kan worden besloten alsnog van realisatie van die projecten af te zien, waarmee de omvang van de risico's afneemt.

Ontwikkeling weerstandscapaciteit

Begin 2014 zal de algemene reserve naar verwachting ongeveer € 21 miljoen bevatten. Inclusief de stille reserves van € 2 miljoen bedraagt de actuele eenmalige weerstandscapaciteit € 23 miljoen. In de programmarekening 2009 werd per begin 2014 nog uitgegaan van een eenmalige capaciteit van € 29 miljoen. Een verlaging dus van € 6 miljoen die vooral veroorzaakt wordt door (bedragen afgerond):

- de overheveling naar de nieuwe bestemmingsreserve	
Nieuwe Huisvesting	- € 3,9 miljoen
- nadelig saldo programmarekening 2009	- € 0,9 “
- sporthal in Zetten	- € 1,7 “
- aantal overige mutaties van per saldo	+€ 0,5 “
Per saldo	<u>- € 6,0 miljoen</u>

In de paragraaf Weerstandsvermogen bij de programmarekening 2009 is de conclusie getrokken dat de eenmalige weerstandscapaciteit (het vermogen om eenmalige financiële risico's op te vangen) 74% bedraagt. Dit percentage was weliswaar gedaald t.o.v. het percentage in de programmabegroting 2009, maar werd nog wel als toereikend beschouwd. Op basis van bovenstaande geactualiseerde cijfers bedraagt de eenmalige weerstandscapaciteit 67%. Dit is dus een verlaging van 7% t.o.v. de berekening in de programmarekening 2009.